

ה י ש י ב ה
תפארת ישראל
 ו פ נ י מ י ה

ח י פ ה

ת.ד. 417 טלפון 2227

רחוב גאולה מס' 1
 רחוב הרב צבי הירש

ב"ה ז.

ח'פ'ה ז'ח' חש'נ'ה

ז'ח'ה

לכ"ז עשרת נשתי חבנות שנת
 ג' כ"ז - ז' יעלה ויבנה ששן ויבנה

אחרי כן בזה לשון, פשט המען לפני. שיהיה
 בהוצאתו תפארת. ויבנה חבנות ששן ויבנה
 וזו הוצאתו חבנות ששן ויבנה.

ביום הזה עם ג' אל מלשי, אלו חנה
 וזה ואלה עם חבנות ששן ויבנה
 בזה לשון "ואם פשטו חבנות ששן
 ואלה חבנות ששן ויבנה ששן ויבנה
 חבנות ששן ויבנה חבנות ששן ויבנה

אחרי כן ששן ויבנה חבנות ששן ויבנה
 חבנות ששן ויבנה חבנות ששן ויבנה
 חבנות ששן ויבנה חבנות ששן ויבנה
 חבנות ששן ויבנה חבנות ששן ויבנה
 חבנות ששן ויבנה חבנות ששן ויבנה

בשנת חבנות ששן ויבנה

חבנות ששן ויבנה חבנות ששן ויבנה

חבנות ששן ויבנה חבנות ששן ויבנה

פניה למצפון של ראש העיר חיפה וחברי העיריה הנכבדים. העתקה לנשיא המדינה לראש הממשלה ולשר הדתות.

אני פונה אליכם כתושב ותיק בחיפה ואחד מחלוציה הראשונים. באתי לעיר זו לפני 34 שנים, כשעניין היתה כמעט מדבר שממה, ודוקא משום כך בחרתי להשתקע בה כי ראיתי שכאן מקום לפעולה רוחנית חלוצית, הגעתי אז לארץ בסרטיפיקט מטעם ישיבה חשובה בירושלים עיה"ק עם הבטחה של משכורת הגונה לפי הימים ההם, אך ירושלים כבר היתה אכסניה של תורה - והלכתי משם למקום שומם עדיין מכל הבחינות כדי ליסד כאן מרכז לתורה ולמוסר. ובהתחלה נמצא לי בעיר זו תלמיד אחד בלבד והתחלתי ללמוד אהו בחדר שכור בבית ערבי בעיר התחתית, חודשים על חודשים סבלתי אז רעב ממש, ובתנאים קשים עד מאד, הצלחתי בעזרת השם להקים כאן את הישיבה הק', אשר כשמה כן היא: "תפארת ישראל", הייתי בצער ובדוחק - ובשמחה, שזכיתי לישוב בארץ-ישראל, ארץ חסדה, וליתן לה כוחי ויגיעי, בתור שאר אחינו החלוצים, שעבדו בזיעת אפם וכל מחיתם פת במלח, ובליילות רקדו וטרו בלב ונפש.

כך היתה ההתחלה, רוויה אידיאליזם ושמחה של בנין הארץ. והנה ב"ה לעיני גדלה העיר והתפשטה על רוכסי הכרמל ונתרבו בה אוכלסי ישראל, ובתוכם הלך וגדל מספרם של יהודים חרדים, שומרי תורה ומצוות, ובכל שכונה ושכונה מצויים ב"ה בתי כנסיות ומנינים, כיאות לעיר ואם בישראל.

וחדעו לכם אחים, כי התחבורה בשבת קודש - כתם שחור הוא על עירינו, שאין כדוגמתו בשום עיר מערי ארצנו, ולא די בזה, אלא שאתם רוצים להגדיל פי כמה וכמה היקפו של חילול שבת בעירנו על ידי המעלה הרכבת התחתית בשבת, שתמשוך מטיילים מכל הסביבה ושבת קודש תהא נרמסת כאן חלילה ברוב עם, ויש חשש שפרצה זו תתפשט גם מעבר לחיפה ויתחילו להסיע רכבות בשבת גם במקומות אחרים.

חלילה וחלילה

ואני מרשה לי לשאול אתכם, פרנסי העיר, למה תמררו את חיינו ותקדירו עלינו את עולמנו בחלול שבת קבוע בצורה פומבית וצבורית זו? הלא אחים אנחנו, הרבה הרבה מאחינו ויתרו על חיי רווחה בחוץ לארץ אך ורק לחיות בארץ הקודש - חיים של יהודים ולהיות מבוניה ומישיביה, ולמה תפריעו אותנו? הלא אנחנו שומרי דת, אין אנו יכולים לוותר לבט על שמירת השבת, כי אנחנו מאמינים באמונה שלמה בתורה מן השמים שכתוב בה "ושמרו בני ישראל את השבת", "מחלליה מות יומת", אבל אתם אין אתם מצווים על פי שום תורה לחלל שבת, ואין זה בשבילכם אלא רשות ולא חובה, אם כן על פי שכל ועל פי יושר מי צריך לוותר למי? משל למה הדבר דומה: לאוטובוס מלא מפה אל פה מטא כבד - שנפגש עם אוטובוס ריק ויש חשש להתנגשות, מי צריך לפנות את הדרך? הכל מודים שהאוטובוס הריק הוא שצריך לפנות את הדרך לפני האוטובוס המלא, הלא הדתיות היא האוטו העמוס היסטוריה ותיקה ונכבדה שמגיעה עד אברהם אבינו ע"ה ובציוני התורה מפי בורא עולם ובשכר - ועונש ובמסירות נפש של דורות רבים מישראל על השבת, ואילו מחללי שבת אין להם לא תורה ולא מטורה (טליחה, אולי יש מטורה לחלול שבת מתוך "אבינו...") - וכי לא אתם אפוא שצריכים לפנות לפנינו את הדרך? ועל כגון כך מובא בחז"ל: - "מהיות טוב אל תקרא רע!"

לכל היותר אפילו לדבריהם אינכם רוצים אלא להתענג, ולמה התענגו על סבל אחיכם, עצמכם ובשרכם! הלא דוגלים אתם בשם היושר והצדק ומודים, במצוות שבין אדם לחברו, אם כן אל תחללו את השבת לו רק מסעטים אנושים גרידא, שלא להכאים לאחים יהודים! מובטחני שאילו עשיתם חשבון נפש צלול, הייתם מונעים עצמכם ממעשה זה בלי טענות ומענות!

הטלתי שבו אומרים "להטליא את החור", שהנחגים יהיו לא יהודים - אין בו ממש, כלום רשאים אנו למסור חיי אלפים ורכבות מאחינו בידי אנשים שאהבתם אלינו מוטלת בספק גדול? הלא מטעמי בטחון אסור לעשות זאת. וברור שדבר זה לא יחזיק מעמד, ולא יעברו ימים מרובים ונהגים יהודים יעלו לדוכן של חלול שבת, ומלבד זאת, וכי מי התיר לנסוע ברכבת בשבת על ידי נכרים? מי הוא הפוסק המוטטן לכן בעיריה? ועוד דבר, יהודים טרופים לשמור שבת, אבל אינם בקיאים בהלכותיה - יחשבו שנסיעה זאת מותרת ונמצא טידור זה מכסול הוא בשבילם.

"הנחמה", שכעת נוטעים האוטובוסים ב-"ריש גלי" והרכבת תסע מתחת לקרקע, אינה אלא נחמת שוא, הנוטעים ברכבת יהיו מרובים מהנוטעים באוטובוסים, וזה גופא ב-"ריש גלי" ובפומביות גדולה כלפי הנוטעים עצמם. ושנית, כל נרמה את עצמנו, הקווים של האוטובוסים יוטיפו גם הם לפעול בשבת, כי אנשי "אשד" לא יוותרו על שלהם, ושבת קודש תחולל מאלו ומאלו.

אנחנו מעולם לא השלמנו גם עם נסיעת האוטובוסים בשבת. אותו ממזר שסמו "סטטוס קוו", מופרך הוא אפילו שדוגלים בשם החוק ולא בשם התורה, כי הוותיקים בחיפה יודעים אין נוצר המצב הזה של פעולת קווי האוטובוסים בחיפה, הוא נהווה בבחינת "אנוסים היינו", כי חיפה היתה עיר מעורבת, שלא כערים אחרות בישראל, ואלמלא לא היתה קימת כאן החבורה יהודית, היו הערבים מקימים תחבורה שלהם, ובזה היה משום סכנה בימים ההם, אבל עם יסוד המדינה, כשעירנו נעשתה בע"ה עיר שרובה ככולה יהודים - אין הצדקה לחלול שבת ע"י תחבורה יהודית, פשוט, דבר פסע הוא הן על פי תורה והן מבחינה לאומית.

וכעת, שרוצים להוסיף חטא על פסע ולהפעיל את הרכבת התחתית בשבת, הרי זה סותר אפילו את העקרון של סטטוס קוו, כי על רכבת יש סטטוס קוו גם בחיפה שלא חלך בשבת.

ושינוי השם מ-"רכבת" ל-"רכבל", הרי זה לגמרי מין צחוק. שוב משל למה - הדבר דומה: לגבינה שרבו עליה שני חתולים, בא השועל הערום ואמר להם: חתולים חביבים טעות היא בידכם, אף על פי שטעמה של זו טעם גבינה ועשויה היא מחלב, אין זו גבינה כל עיקר, כי הגבינה ארוכה ולא רחבה, ואילו זו קצרה ורחבה.... אנה, רבותי, הדבר אתנו בכובד-ראש כי הדבר בנפשנו ובנפשכם.

ואפשר אתם לוקחים בחשבון את ההכנסה, שתביא הנסיעה ברכבת התחתית ביום השבת, - יש כאן טעות גדולה. הדתיים, לדאבון לבם, יהיו מוכרחים להנזיר מלנסוע ברכבת זו, אפילו בימות החול מטעם "ועשו משמרת למשמרת", ותפסידו מימות החול יותר מה - שהרוויחו מיום השבת. ובכלל, אלו שכדאי להם לנסוע ברכבת אפילו בימות החול מהדר-הכרמל להר-הכרמל, הם לא יותר מחמשה-עשר אחוז מאוכלוסיית חיפה, כי בשביל להגיע, למשל, - מרחוב פבזנר לרחוב מוריה, - צריכים לנסוע באוטובוס עד הרכבת התחתית ובאובוס שני - מן הרכבת, ולמי זה כדאי? וכלום בשביל 15 אחוז תגרמו צער ויסורים לדתיים שהם הרבה יותר מ-15 אחוז בחיפה?.

ועוד קשה להבין את היושר שלכם: כשהעירייה מפעילה את הרכבת, הרי היא משתמשת בכספי המסים שאנחנו הדתיים משלמים לה, זאת אומרת, שאתם עושים אותנו שותפים בחלול שבת - והרי זה כפיה דתית מטרופית!

ויש עוד בחינה אחת שמן ההכרח להביאה בחשבון: חלול שבת בארצנו והחלול בדת, גורמים לארץ הפסד כלכלי גדול בענף התירות. כי התירות מחוץ לארץ רוצים הם למצוא במדינת ישראל דת-מטורת, שמירת שבת, חיי צניעות, אהבה ואחוה בין אדם לחברו... אפילו אהלו מן התירות שבארצותיהם רחוקים הם מדרך התורה, רוצים לראות מה מאיננם רואים אצלם ובעוד שאנו בודים כל מיני דרכים שבעקיפין **בגון משקיים, עולידע וכדומה**, כדי למשוך תורים, הרי העצה הפשוטה והישרה היא **משוך תורים - בחיים יהודים שלמים** ספר לי יהודי תייר מאמריקה, שם בביתו אינו מתפלל אפילו בשבתות, אבל כשנסע לארץ, לקח אתו סליה ותפילין, בחשבו שבלא זה לא יחשירוהו כאן לאדם מן הישוב... כשראה יהודי זה בארץ את המצב לאמיתו, היה מאוכזב מאד - "רחובות יפים, אוטובוסים, רכבות", - התלונן יהודי זה - "יש לנו באמריקה יותר משיש לכם, ולא לראות את אלה באנו לכאן".

לא, רבותי, לא על ידי המטח השם "חיפה האדומה" נצליח למשוך תורים לעירינו היפה אלא ע"י השתדלות לחזק בה חיים טהורים, ברוח הדת והמסורת, וערכי ישראל הנצחיים.

נשוב לענין הרכבת, טענתכם העיקרית היא שאתם צריכים יום אחד לסתיל עם בני המשפחה ולבקר קרובים ואין לכם זמן אחר חוץ מיום השבת. אחים יקרים, וכי יום המנוחה שבאמת הוא גם יום קדושה - ניתן כדי להיטלטל ולהתרוצץ על גבי גלגלים? וכי לא מוטב לקיים עונג שבת בבית בחוג המשפחה ולעמוד על מצב הלימודים של הילדים, וליהנות ממנוחה שלמה, מנוחת הגוף ומנוחת הנפש? שוחחתי עם כמה מנהלי בתי חרושת והם סיפרו לי עובדות, שביום הראשון - העבודה לקויה מפני שהפועלים עייפים מיום השבת - דוקא, לדאבונינו ולכלימתנו. כלום ניתנה השבת להתעייף בה?

פרנסי העיר, ובכלל תושבי חיפה החפשיים, אני רוצה לשאול אתכם: כלום אינכם זוכרים עונג שבת בבתי הוריתם לפניכם? וכי יש טעם לשבת שלכם כיום לעומת השבת של כל אחד מכם בבית אבא? ומה אתם מסאירים לילדים שלכם מהשבת היפה שלנו?

הסופר המנוח ביאליק ז"ל, שגם הוא לא היה מל"ו צדיקים... אמר: "יותר ממה שאנו נוהגים לשבת, השבת נוהגת לנו", ומה נוהגת השבת שלכם?

צאו וראו מה נעשה על סביבותינו, לעתים קרובות שומעים אנו, שאנשים מיואשים שמים קץ לחייהם, ויש מקרים המזעזעים את הנפש עד מעמקי מעמקה, שהשולחים יד בנפשם רוצחים גם את ילדיהם עמם, כמעשה האיש גצלר ברמת השרון, דבר אשר כמעט לא נשמע כמוהו לזעורה בכל ההיסטוריה שלנו, "כרחם אב על בנים" - הלא זה אצלנו הוא הביטוי היותר חזק לרחמנות, וכאן הרג איש במו ידיו את שלשת ילדיו! היאומן כי יטופר? מעשה כזה הלא מטיל חרפה וקלון על הקופתנו כולה ואנחנו מוכרחים להודות על האמת הפשוטה והברורה, שכל זה בא מטאיפה לחיים קלים, חיים של מותרות, ושל הפקרות, ומחסרון אמונה באלקים חיים, הזן לכל וגואל ומושיע מכל צרה וצוקה, אבותינו החזיקו מעמד בכל הגלויות בדלות, בשפלות, באינקוויזציות נוראות ולא מאטו בחייהם - הכל בכח האמונה בבורא שמים וארץ, ככתוב "וצדיק באמונתו יהיה", שבת קודש היא מטרישה אמונה בלב שומריה: "כי אות היא ביני ובינכם לדורותיכם", השומר שבת הוא מזוין בכוחות הנפש להיות איתן כצור בכל מצב, בכל צרה שלא תבוא.

הבה נשוב, אחים, אל השבת השלימה שלנו, כי היא מקור הברכה והשלום, ועד לחשובה - זו. למצער אל נא תרעו בהוספת חלול שבת בעירנו, מלב כואב אני מתחנן למניכם: אנא התעלו במעלות הנפש בלי עקשנות, ולא תריעו, ולא תביאו לידי סכסוכים ומחלוקות בין אחים לאחים, הפגנות, ותגרות, צרות ויטורי נפש לנו ולכם. רב לנו שהננו מוקפים - אויבים מבחוץ, למה לא נחיה בשלום מבפנים? וה' הטוב הבורא עולם ועושה שלום - במרומיו יפרוש עלינו סוכת שלומו ונזכה יחד לאור חדש בציון "ותמלא כל הארץ דעה את ה' כמים לים מכסים" (חבקוק).

מוקירכם המאחל לכם: חג כשר ושמח תחוגו
את חג המצות בדיעות.

ח.ד.מ. רובמן
ראש ישיבת "תפארת ישראל"
חיפה, פברואר 66

הערה:

אני יהודי בלתי מפלגתי אבל אני מכיר בזה דעתם ורגשותיהם של כל החוגים הדתיים והרבה מאחינו המסורתיים.